

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/104/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8418200076
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8418200076.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci starostlivosti súdu o mal. deti: L. L., nar. XX.XX.XXXX a Z. L., nar. XX.XX.XXXX, bývajúce v M. č. XX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny V., za účasti rodičov: L. L., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v M. č. XX, právne zastúpenej JUDr. Martinom Bašistom, advokátom so sídlom v Poprade, na ul. Štefánikovej č. 8 a R. L., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v V., na ul. T. č. XX, právne zastúpeného JUDr. Ivetou Fabiánovou, advokátkou so sídlom v Spišskej Novej Vsi, na Štefánikovom námestí č. 5, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o určenie výživného pre maloleté deti, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 03.05.2021 č.k. 3P/3/2018-158, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom návrh matky na priznanie výživného späťne od 01.01.2016 do 31.12.2017 zamietol. Ďalej vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že po rozhodnutí Krajského súdu v Prešove, ku ktorému došlo uznesením zo dňa 22.08.2019 č.k. 21CoP 51/2019-91 predmetom konania zostal iba nárok matky na výživné za obdobie od 01.01.2016 do 31.12.2017.

3. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že otec v rozhodnom období matke prispieval finančnou sumou, aj keď sa nejednalo o pravidelný mesačný príspevok. V roku 2016 jej mesačne prispieval sumou 116 eur a v roku 2017 sumou 83,33 eur. Okrem týchto súm platil mesačne splátku hypotéky v sume 138 eur.

4. Podľa ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

5. Po vykonanom dokazovaní sa nezistila existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre priznanie späťného výživného, nakoľko matka dôvody hodné osobitného zreteľa nepreukázala. Za objektívnu nemožnosť podať návrh včas nemožno považovať smrť matky navrhovateľky, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX, pričom návrh bol podaný až dňa 10.01.2018. Je nepochybné, že smrť blízkeho človeka, dokonca matky, navrhovateľku hlboko zasiahla a táto skutočnosť negatívne zasiahla do života navrhovateľky a ovplyvnila vtedajšie správanie vo forme straty záujmu o bežný život. Hoci so zármutkom

nad stratou blízkej osoby sa každý človek vyporiadava rôzne a časovo je to ťažko ohraničiť, no doba 5 rokov od úmrtia blízkeho príbuzného je naozaj veľmi dlhá na to, aby bol človek nečinný a nestaral sa o svoje práva. Taktiež otec v roku 2017 podal návrh na rozvod a teda bolo zrejmé, že sa manželstvo neobnoví. Samotná zákonná fikcia vyžaduje od oprávnených včasný prístup, teda aby bol návrh na určenie výživného podaný bez zbytočného odkladu. Smrť matky síce ovplyvnila správanie sa navrhovateľky, no tento zásah do osobnej sféry navrhovateľky nemohol trvať 5 rokov, a preto tento dôvod na priznanie spätného výživného bol vyhodnotený ako nedôvodný. V rozhodnom období navrhovateľka nemala ani iné vyššie výdavky spojené s nepriaznivým zdravotným stavom seba alebo detí. Rovnako nemala ani zvýšené výdavky súvisiace so školou, krúžkami, či byvaním. V priebehu konania neboli zistené ani iné dôvody hodné osobitného zreteľa. Naopak bolo preukázané, že v rozhodnom období otec matke prispieval finančnými čiastkami.

6. S prihladením na uvedené súd prvej inštancie návrh matky na priznanie výživného späťne od 01.01.2016 do 31.12.2017 ako nedôvodný zamietol.

7. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 52 Civilného mimosporového poriadku.

8. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie matka maloletých detí. Navrhla rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Alternatívne požadovala rozsudok zmeniť a priznať matke maloletých detí výživné späťne od 01.01.2016 do 31.12.2017. Ako dôvod uviedla, že jej návrh bol dôvodný a na strane matky existovali dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie výživného späťne podľa ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine. Otec matke neustále opakoval, že sa vráti do spoločnej domácnosti a že spoločne dostávajú rozostavaný rodinný dom. Matka detí bola na výchovu a starostlivosť v danej dobe odkázaná úplne sama. Rodinu zastihla smrť babky maloletých detí, na základe čoho matka musela pomáhať aj svojmu otcovi, s ktorým žije v spoločnej domácnosti a ktorého smrť jeho manželky takisto hlboko ranila. V tejto dobe matka detí stále verila, že s otcom obnovia spolužitie až do chvíle, kým nepodal žiadosť o rozvod manželstva. Vtedy matka pochopila, že otec sa už do spoločnej domácnosti nevráti.

9. Po preskúmaní veci odvolacím súdom v zmysle zásad ust. § 65, § 66 a § 67 C.m.p. sa zistilo, že pri rozhodovaní o výživnom na maloleté deti za obdobie od 01.01.2016 do 31.12.2017 sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

10. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

11. Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia právo na výživné je ďalšou výnimkou zo zásady nepremlčateľnosti majetkových práv. Zákonodarca aj tu zohľadnil špecifiká vzťahov, ktoré sú predmetom úpravy rodinného práva a sledoval ochranu účastníkov týchto vzťahov. V zmysle tejto úpravy sa teda oprávnená osoba môže bez časového obmedzenia po vzniku vyživovacej povinnosti domáhať výživného a povinný nemôže odvrátiť tento nárok tým, že uplynula zákonná lehota od času, kedy sa právo mohlo uplatniť po prvýkrát. Korekciou z praktického hľadiska je potom druhá veta tohto ustanovenia, ktorá sa síce netýka nepremlčateľnosti práva na výživné, umožňuje však v súdnom konaní priznať výživné len odo dňa začatia súdneho konania. Zmyslom tejto úpravy je, aby si oprávnené osoby uplatnili svoje zákonné nároky včas a nepoužívali ich účelovo. Okrem toho výživné ako priebežná úhrada osobných potrieb vznikajúcich priebežne má svoje opodstatnenie v aktuálnom čase, kedy úhrada potrieb vzniká a nie za minulé obdobie. Povinný však môže dobrovoľne poskytnúť výživné aj za obdobie predchádzajúce začatiu konania.

12. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne, ktoré sa počítajú odo dňa začatia konania bez ohľadu na to, či konanie bolo začaté na návrh alebo z úradnej povinnosti. Súd v týchto prípadoch nie je viazaný návrhom a sám musí určiť začiatok, kedy povinný prestal platiť výživné alebo ho platil v obmedzenej miere. Pri určovaní výživného za minulé obdobie súd zisťuje, aké boli konkrétne schopnosti, možnosti, zárobkové pomery povinného, potreby dieťaťa, prihlada na už

poskytnuté plnenia, poskytovanie bývania, osobnej starostlivosti a hodnotí aj ďalšie zákonné kritériá. Súd posudzuje skutočný stav, aký existoval v minulosti.

13. Takáto úprava platila podľa predchádzajúcej právnej úpravy. Nový zákon doplnil do normatívneho textu podmienku existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa. Podľa dôvodovej správy zákonodarcu k tejto zmene viedla úvaha o potrebe zamedzenia špekulácií a zneužívania možnosti priznávať výživné pre maloleté dieťa. Sprísňujúca úprava od oprávnených vyžaduje zodpovedný a včasný prístup k riešeniu tejto otázky, t.j. aby návrh na určenie výživného podávali bez zbytočného odkladu pri naplnení zákonných podmienok. Pokiaľ však z určitých dôvodov, ktoré je možné posúdiť ako výnimočné, účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, súd môže výživné priznať aj spätne. Dôvody hodné osobitného zreteľa bude treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu. Výnimočným dôvodom nebude uvádzaná neznalosť možnosti uplatňovať si výživné. Obdobne to bude v praxi sa často vyskytujúcich prípadoch, keď medzi rodičmi dôjde k osobným konfliktom a tento inštitút využívajú ako formu osobnej pomsty a snahy vyťažiť od druhej strany najvyššiu možnú sumu, neraz aj bez ohľadu na skutočné záujmy dieťaťa. Relevantným dôvodom by mohol byť zdravotný stav oprávnenej osoby, ktorý jej zabránil včas uplatniť nárok, konanie, ktoré má znaky trestného činu, spočívajúce v bránení uplatnenia nároku na výživné (vyhrážky, násilie).

14. Omeškanie, pokiaľ ide o podanie návrhu na určenie výživného, však nemusí byť veľké, môže ísť o jeden alebo niekoľko mesiacov z dôvodu, že oprávnená osoba nemohla predvídať, že povinný nebude platiť výživné, resp. sa spoliehala na prísľub dodatočného splnenia zo strany povinného, k čomu však nedošlo. Takáto okolnosť nenasvedčuje špekulatívnemu prístupu, znenie zákona však striktné vyžaduje preukázanie dôvodov hodných osobitného zreteľa aj v prípade, ak by sa v návrhu požadovalo výživné napr. počnúc jedným dňom pred začatím konania. Nie je vylúčené, že aplikačná prax bude aj tento dôvod (prísľub plnenia) posudzovať ako okolnosť hodnú osobitného zreteľa, ktorá odôvodňuje priznanie výživného spätne pred začatím konania.

15. V priebehu konania existencia takýchto dôvodov hodných osobitného zreteľa umožňujúcich priznanie výživného spätne od 01.01.2016 do 31.12.2017 zistená nebola. K opusteniu spoločnej domácnosti zo strany otca podľa tvrdení matky obsiahnutých v návrhu na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom došlo v októbri roku 2013 po odsťahovaní otca k svojej matke do V.. Samotná matka pritom zdôraznila, že od tejto doby otec prakticky nejaví záujem o rodinu a ani o deti. K opusteniu spoločnej domácnosti došlo ešte predtým ako navrhovateľke v novembri roku 2013 zomrela matka. Dôvod pre podanie návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností tak nastal ešte pred úmrtím starej mamy maloletých detí. Aj keď ani odvolací súd nespochybňuje úmrtie blízkej osoby na správanie sa matky detí, viac ako 4-ročná doba nečinnosti, ktorá uplynula od úmrtia blízkeho príbuzného do doby podania návrhu je naozaj neprimerane dlhá, a preto nemôže predstavovať ani dôvod hodný osobitného zreteľa umožňujúci priznať výživné na maloleté deti spätne odo dňa začatia konania.

16. Keďže ani iné dôvody hodné osobitného zreteľa zistené neboli, vzhľadom na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 a ods. 2 C.s.p. v spojení s ust. § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, rozsudok ako vecne správny potvrdil.

17. O trovách odvolacieho konania sa rozhodlo v súlade s ust. § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).